

Høring – Strategier for digitale læringsressurser for grunnpoplæringen, universitets- og høyskolesektoren og voksnes læring

Høringsuttalelse fra NTNU

NTNU er høringsinstans for Strategier for digitale læringsressurser for grunnpoplæringen, universitets og høyskolesektoren og voksnes læring. Selv om det er klare sammenhenger mellom strategiene finner NTNU det naturlig å konsentrere seg om strategi for universitets- og høyskolesektoren.

NTNU ser det som positivt at departementet ønsker en strategi som både ser på nasjonale fellestiltak og opplegg for samarbeid og samordning mellom lærestedene. I et lite land er dette en forutsetning for å få god utnytting av ressurser både økonomisk, teknisk og menneskelig.

NTNU vil i stor grad slutte seg til Norgesuniversitetets forslag, men ønsker å kommentere følgende punkter:

Kultur for deling

Rettighetsspørsmål bør avklares ved at det utvikles et system for håndtering av opphavsrett som bygger på prinsippene i Creative Commons. Jfr “En enklere tilgang til digitale ressurser”, Rapport fra arbeidsgruppe etablert 15.01.04 (Graasvold et al)

Definisjon av digital læringsressurs

NTNU gir sin tilslutning til arbeidsgruppens forståelse av begrepet digitale læringsressurser, som er mer presist enn det som er lagt til grunn i Program for digital kompetanse 2004-2008. Arbeidsgruppens differensiering mellom fagdidaktiske ressurser og kunnskapskilder/bibliotekressurser kan være hensiktsmessig, ikke minst med tanke på hvilke aktører som bør delta i videre utvikling av ressurser.

Livslang læring

Utlysning av framtidige prosjektmidler fra f. eks Norgesuniversitetet bør forutsette utvikling av digitale ressurser, og de økonomiske rammene må ha rom for slik utvikling. UH- sektorens faglige kvaliteter må gjenspeiles i produksjon. Det bør bli en naturlig del av sektorens oppgave å være produsent av kvalitetssikrede ressurser til bruk i kompetansehevingstilbud til ulike grupper i offentlig og privat sektor.

Innenfor enkelte fagområder vil UH- miljø og næringslivspartnere ha felles interesse av utvikling av digitale læringsressurser, jfr. f. eks. samarbeid mellom Statoil og NTNU om utvikling av digital modell av Svalbards geologi.

Med det voldsomme presset som universitet og høyskoler nå merker pga. Kunnskapsløftet i grunnutdanningen, vil det være særlig aktuelt å initiere utviklings av faglige tilbud knyttet til lærerutdanningene. Lærerutdanningene over hele landet har behov for å utvikle sin teknologiske kompetanse og derved også få økt sin grad av fleksibilitet og kapasitet. I etter- og videreutdanning av lærere kan en da effektivt utnytte teknologien. Samtidig vil en slik utvikling knytte læringen tettere opp mot egen arbeidssituasjon og egen organisasjon.

Fagdidaktiske digitale læringsressurser i universitets- og høgskolesektoren

Ulike former for IKT bør i tas i bruk der man ser at det kan heve kvaliteten eller øke tilgjengeligheten på undervisningen. Digitale læringsressurser bør utvikles på områder der en ser at dette er mulig. Slike områder må defineres med utgangspunkt i analyse av konkrete undervisnings- og læringsbehov innenfor de enkelte fagområdene.

Det bør bygges opp databaser over ulike digitale læringsressurser innenfor de enkelte fagområdene. Ressursene må utstyres med metadata som gjør dem lett å finne. (NORLOM). Økt vekt på utvikling og bruk av digitale læringsressurser bør derfor betraktes som en sentral del av den pågående kvalitetsreformen i høgre utdanning.

Liten grad av samarbeid

Arbeidsgruppens påstand om at det er liten interesse for samarbeidsprosjekter mellom fagmiljøene både innenfor den enkelte institusjon og mellom institusjonene, er ikke dokumentert, og antas å beskrive en situasjon hvor få fagmiljø ennå har begynt å tenke i slike baner. Innenfor Norge bør det initieres samarbeidsprosjekter mellom beslektede fagmiljøer på tvers av institusjonsgrensene, hvor det utvikles digitale læringsressurser til fri felles bruk. Det vil være naturlig å utnytte de faglige kvaliteter som UH- sektoren besitter i hele utdanningsløpet. Det er derfor er nærliggende å se for seg at universitet og høgskoler både i samarbeid og hver for seg etter hvert blir produsenter av kvalitetssikrede digitale ressurser til faglig bruk i grunnopplæringen, og også til opplæringsformål i andre deler av offentlig sektor og i privat sektor.

Lærerutdanningene har en sentral stilling mht. utvikling av digital kompetanse i norsk utdanning. Det vil derfor være naturlig å sette i gang tverrinstitusjonelle samarbeidsprosjekt innenfor denne delen av UH- sektoren, jfr. tiltak 4.5. Det ville også være naturlig at grunnutdanningen ble trukket inn i slike prosjekter. Dette ville ført til betydelig kompetanseheving både ved universitet, høgskolene, og i skolen, noe som ville være av stor verdi både sett inn mot Kvalitetsreformen i høyere utdanning og Kunnskapsløftet i grunnutdanningen. De nye læreplanene i grunnopplæringen, og Program for digital kompetanse forutsetter omfattende integrering av teknologi i undervisningen. Dette krever utvikling av ny didaktikk, hvor både utvikling og bruk av digitale læringsressurser står sentralt. Det er nødvendig å styrke den digitale kompetansen både i lærerutdanningen og i skoleverket og slike samarbeidsprosjekt som foreslås er en god måte å styrke denne på.

Manglende tilgang og gjenbruk

Ved en eventuell gjennomgang av allerede utviklede ressurser, vil en finne at en god del allerede er foreldet. Like viktig som å utvikle læringsressurser, er derfor et system og en strategi for å holde dem ved like, både faglig og teknisk. Det vil i det lange løp være en god investering og en forutsetning for gjenbruk. Faglig vedlikehold må være fagmiljøenes ansvar, mens teknisk vedlikehold som forhindring av lenkeråte med mer, kan ligge til f. eks portalansvarlige.

Lite utviklet marked

En delingskultur forutsetter at det først og fremst er sektoren selv som er produsenter av digitale ressurser. Det er langt viktigere å stimulere denne utviklingen enn å gi støtte til profesjonelle produsenter.

Digitale kunnskapskilder/bibliotekressurser

Kunnskapskilder/bibliotekressurser bør utvikles i nært samarbeid med biblioteksektoren. I utvikling av fagdidaktiske ressurser må fagmiljøene – med studentene – sjøl stå sentralt, evt. i samarbeid med næringslivspartnere.

Tiltak:

1.1 Arbeid med digitale ressurser vil i de fleste studier vil være verdifull læring for studentene. Men dette er neppe realiserbart på så kort sikt som 2007. Det må stilles spørsmål om det er hensiktsmessig at digitale ressurser produsert av studenter i en læringssituasjon skal inn i en nasjonal ressursbase. Kvalitetssikring og funksjon må utredes.

2.1: Det kan være ønskelig at utvikling av digitale læringsressurser skal være akademisk meritterende. På kort sikt vil dette være vanskelig å få til. Andre incentiver bør derfor vurderes, for eksempel lønn.

Innen for de fleste fagområder er det et godt forslag at undervisning skal involvere utvikling av digitale læringsressurser. For institusjonene er det et avveiningsspørsmål om faglig tilsatte selv skal bruke den tiden det faktisk tar å utvikle disse, eller om en faglig enhet skal ha hovedansvar. NTNU har på dette området gode erfaringer med eget multimediesenter.

2.2: Inkludering av IKT og produksjon av digitale læringsressurser i kurs innen universitetspedagogikk er et av flere nødvendig tiltak for å sikre god utvikling i sektoren. Det vil blant annet være naturlig å knytte kompetanseutvikling av faglig personale på UH-sektoren opp mot etter- og videreutdanningsaktivitet. Det er ofte lettere å få slike prosesser i gang på dette området, fordi nødvendigheten av å ta i bruk teknologi på dette område møter stor forståelse.

2.3: Det vil det i mange år framover være behov for støttetjenester også til faglig ansatte. Ikke minst ved utvikling av digitale ressurser i forbindelse med eksternt og internt finansierte prosjekter. Det er derfor viktig å sikre at institusjonene har høyt kvalifisert støttepersonale med spisskompetanse innen pedagogisk bruk av IKT, kunnskap om nasjonal og internasjonal utvikling på området, og god kjennskap til behov hos offentlige og private aktører.

4.5: Avhengig av tiltakets hensikt, omfang finansiering og arbeidsmåte kan ressurser utviklet av offentlige midler være fra 100 % - til minimum 30 % fritt tilgjengelig for andre.

4.7: Det overordnede ansvaret ligger i UFD. Det er uklart hvilket mandat en frittstående ”komité” skal kunne ha i forholdt til sektorvise forvaltningsorgan. Sektorovergripende organ må derfor tydelig forankres i departementet slik som f. eks eStandard- prosjektet.

4.9: Det er viktig å etablere en ordning for å støtte norskspråklig produksjon av digitale læremidler. NTNU vil imidlertid påpeke at det innenfor mange fagområder være slik at de norske fagmiljøene er for små, og det norske språkområdet for lite til at det kan utvikles kommersielt interessante ressurser kun for et norsk marked. Her bør det stimuleres til å delta i internasjonale samarbeidsprosjekter med tilsvarende fagmiljøer og evt. kommersielle partnere fra andre land.